

Erosierisico

bekijk online versie:

<https://indicatoren.omgeving.vlaanderen.be/indicatoren/erosierisico>

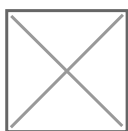
Geografisch bereik Laatste update

Vlaanderen

01/12/2021

38.117 hectare landbouwgrond loopt te hoog risico op bodemerosie

De Bodemerosierisico-indicator is een nieuwe Vlaamse indicator die voor het eerst werd gepubliceerd in 2020. Het risico op bodemverlies door watererosie wordt gemodelleerd. De berekening werd uitgevoerd voor de jaren 2008 tot en met 2019. Hiernaast wordt een tweede indicator verwacht die het risico op sedimentaanvoer naar waterlopen begroot. In 2019 had 38.117 ha landbouwpercelen een perceel-teelt-teelttechniekcombinatie die op middellange termijn een te hoog erosierisico inhoudt. Voor 4.677 ha is het erosierisico acuut. In 2016 werden de vanuit het landbouwbeleid verplichte erosiebestrijdingsmaatregelen verstrengd, waardoor de oppervlakte met acuut erosierisico halveerde. Sindsdien is er geen duidelijke verdere afname van het erosierisico.

Naast een indicator voor de evolutie van het bodemerosierisico vormt de verdere analyse van de perceel-teelt-teelttechniekcombinaties in de verschillende

bodemerosierisico-klassen een krachtig instrument om toekomstig beleid te onderbouwen en te focussen. Afhankelijk van het ambitieniveau, kunnen heel gericht instrumenten worden ingezet met bijvoorbeeld strengere maatregelen voor de meest problematische perceel-teelt-teeltcombinaties (bv. bodemerosierisico-klasse >15 ton/ha/jaar), gedifferentieerd volgens het erosierisico, en een stimulerende, sensibiliserende aanpak voor beperkt of tijdelijk risico (bv. bodemerosierisicoklasse 10-15 ton/ha/jaar). De ontwikkelde methodologie laat ook toe om de invloed van ander beleid, zoals het mestbeleid en de vergroening van het landbouwbeleid, op het bodemerosierisico in beeld te brengen en om verschillen tussen jaren verder te analyseren. Op de 4.677 ha met een acuut erosierisico is het gemiddelde berekende bodemverlies door erosie meer dan 20 ton per hectare per jaar. De gewassen die op deze percelen worden geteeld zijn niet aangepast aan de draagkracht van het perceel en er worden geen of te weinig efficiënte maatregelen genomen om de bodem tegen erosie te beschermen. Op deze percelen vormt erosie een acuut gevaar voor de bodemkwaliteit en het functioneren van de bodem.

57% in hoogste bodemerosierisicoklasse ingenomen door maïs

Verdere analyse van de percelen in de hoogste bodemerosierisico-klasse, van meer dan 25 ton per hectare per jaar, leert dat maïs 57% van de oppervlakte inneemt. Het gaat logischerwijze om maïs geteeld op de meest erosiegevoelige percelen ('paarse' percelen op de beleidskaart), maar ook maïs op 'rode' percelen waar wordt nagelaten om effectieve erosiebestrijdingsmaatregelen te nemen. Nochtans is het perfect mogelijk om het erosierisico van maïs, ook op zeer erosiegevoelige percelen, te beperken door niet-kerende bodembewerking toe te passen in combinatie met een groenbedekker. Beleid focussen op deze perceel-teelt combinatie zou het areaal met acuut erosierisico sterk kunnen doen dalen. Ajuinen nemen de 2de grootste oppervlakte (10%) in de erosierisicoklasse van meer dan 25 ton per hectare per jaar in. Dit is een eerder kleine teelt, die zeer erosiegevoelig is en waarvoor geen efficiënte erosiebestrijdingstechnieken bestaan. Deze teelt zou dus geweerd moeten worden van erosiegevoelige percelen.

grafiek teelten in de hoogste bodemrisicoklasse

grafiek evolutie gemiddeld bodemerosierisico

Uit de analyse van het verloop van het gemiddelde bodemerosierisico voor Vlaanderen, uitgesplitst naar verschillende beïnvloedende instrumenten, is duidelijk dat de daling in 2016 het resultaat is van de verstrengde randvoorwaarden erosie uit het landbouwbeleid in combinatie met een groter areaal groenbedekkers en een shift naar minder erosiegevoelige hoofdteelten. Anderzijds is ook het uitdovende effect van de brongerichte beheerovereenkomsten erosie duidelijk.

Het bodemerosierisico kan niet ruimtelijk worden weergegeven door gebrek aan gegevens over de randvoorwaarden-maatregelen die door de landbouwers worden genomen. Sinds 2016 wordt door het departement Landbouw en Visserij via vrijwillige enquêtes bevraagd welke randvoorwaarden-maatregelen de landbouwers toepassen. Deze informatie is dus slechts steekproefsgewijs en niet ruimtelijk expliciet beschikbaar. Bij de berekening van het bodemerosierisico worden de maatregelen per perceel-teeltcombinatie random toegekend aan een vastgelegd percentage van de betrokken percelen, gebaseerd op de resultaten van de enquêtes. Registratie van de genomen maatregelen per perceel zou de betrouwbaarheid van de indicator merkkelijk verbeteren en bijkomende informatie geven over de ruimtelijke spreiding van het erosierisico. Verder worden de maatregelen die vrijwillig door landbouwers worden genomen, op percelen waar dit niet verplicht is door de randvoorwaarden, niet bevraagd, ook al kunnen zij in bepaalde gebieden het bodemerosierisico aanzienlijk laten dalen.

Aanvullende informatie

Meer informatie

- Publicaties:
 - [Eindrapport](#)
- Open data:
 - [Databank Ondergrond Vlaanderen](#) (DOV)
- Internationaal
 - [European Soil Data Centre](#)[External website](#) (ESDAC)

Bovenliggende onderwerpen

[Bodem](#)

Water

Biodiversiteit en natuurlijk kapitaal